

Helena Lorenzová – kolegyně a přítelkyně

Helena Jarošová

ESTETIKA / ROČNÍK XLII

str / 264 Poutala pozornost již jako studentka pražské filozofické fakulty, kterou navštěvovala v letech 1964 až 1969. Vždy spíše nespokojená než smířlivá projevovala své nadšení jen nad krásnou literaturou. To se obrazilo i při volbě tématu diplomové práce, k níž si vybrala psaní Věry Linhartové. Patřila k prvním ročníkům studentů estetiky: oboru, který, počínaje rokem 1960, vyprofilovali jeho stěžejní pedagogové – doc. Jaroslav Volek a prof. Antonín Sychra, doplnění prof. Mirkem Novákem, povoláním v té době do Prahy z Brna. Tři velmi odlišné osobnosti spojovala v duchu tradice české estetiky hudba, ale rozdělovaly je cesty vědeckého přístupu k estetice i estetičnu. Helena Lorenzová se vždy hlásila k Antonínu Sychrovi a Jaroslavu Volkovi. K vědecké dráze byla předurčena již tím, že v roce 1969 byla přijata do interní aspirantury na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy. Měla štěstí, že ještě za studií mohla cestovat se svým otcem, univ. prof. Viktorem Lorenzem do zahraničí. Mezi jejími cestami byly spíše exotické země, ale přece natolik civilizované, že si odtud mohla přivézt odbornou literaturu, která ji pomohla koncipovat kandidátskou práci o rituálech v moderních formách divadla (obhájená až v roce 1974 pod názvem *Vyjadřovací a sdělovací systémy v nekonvenčním divadle*). Školitel, prof. Jaroslav Volek, její práci vysoce hodnotil.

Od roku roku 1972 pracovala v Ústavu teorie a dějin umění ČSAV (dnešní Ústav dějin umění AV ČR). Zde se setkala s jiným přístupem bádání, než byl vlastní tehdejší estetikům. Právě mezi historiky umění objevila osobnosti, jichž si nesmírně vážila. Často říkala, že mnozí z nich znali estetiku stejně dobře jako historii umění. Svůj vlastní vyhraněný přístup k estetice sama objevila v dějinách estetických názorů. Horší období v Ústavu zažila za vedení Sávy Šabouka, osoby, která se naneštěstí nominovala na estetika a teoretika umění. Politickou a pracovní nespokojenost vyrovnalo v těžkých sedmdesátých a osmdesátých letech šťastné období v osobním životě, kdy se svým manželem Ivanem Wernischem vychovávala dceru Kláru.

Osobnímu a intelektuálnímu životu Heleny Lorenzové dominovala kromě estetiky a záliby v literatuře vášně pro debaty, těšila se řadě intelektuálních přátelství, za studií s Věrou Jirousovou, Ivanem Martinem Jirousem, později Františkem Šmejkallem, Vladimírem Boreckým a Miroslavem Procházkou. Prostřednictvím svého manžela Ivana Wernische poznala i několik českých básníků. Ivan Wernisch ovlivnil její zájem o roztodivné dokumenty naší i německé kultury, vždy připomínala, že ji naučil „rozumitelně“ psát a účinně korigovat. To se jí nesmírně hodilo, když se v roce 1991 ujala jako vedoucí redaktorka časopisu *Estetika*. Jazyková úspornost se projevila v některých jejích ranějších příspěvcích. Lakoničnost psaní však neodpovídala velmi dobrodružnému bádání a smělému odhalování souvislostí na první pohled málo zřejmých. Vždy, když na něčem pracovala nebo něco objevovala či jen překládala, vášnivě to sdělovala druhým. A tak byly schůzky plné zahrad, parků a Liběchova, pak zas svobodných zednářů či estetiků Karla Svobody a Bernarda Bolzana, biedermeieru a kalobotiky. Sama kalobotiku nepracovala, snad jen tehdy, když si dopřála nějaký přepychový pobyt v teplých krajích. Jinak se bohužel o své zdraví nestarala.

Naposledy jsme s přítelkyní Helenou poseděly na začátku roku 2006, po pohřbu prof. Jaroslavy Peškové, kterou jsme obě měly rády. S radostí oznamovala, že ji vyšla na samém sklonku předchozího roku souborná práce s názvem *Hra na krásný život*. Světovala se, jak k jejímu úspěchu přispěla kolegyně PhDr. Taťána Petrasová, která vyhledala báječné dobové ilustrace a pomohla vybrat titul. Chtěla tím říci, že její ústav, pracoviště, kterého si nesmírně vážila, měl významnou zásluhu na její práci. Knížku jsem si hned opatřila, s uznáním prolistovala, ale hned nepřečetla. Námětem našeho setkání se již nestane, neboť Dáma české estetiky, nezapomenutelná Helena Lorenzová, nás „hrou na krásný život“ opustila.